

Academia de Științe a Moldovei
Centrul Proiecte Internaționale
Center for International Projects

B-dul Stefan cel Mare 1,
MD 2001, Chișinău, Republica Moldova
Tel: 37322-271671, 274534
E-mail: intprojects@asm.md,
www.cpi.asm.md

Raport de activitate **al Centrului Proiecte Internaționale al Academiei de Științe a Moldovei** **pentru anul 2014**

I. Introducere

Pe parcursul anul 2014 Centrul Proiecte Internaționale (CPI) al Academiei de Științe a Moldovei (AȘM) și-a axat activitățile, în special a celor ce țin de promovarea și implementarea programelor bilaterale de granturi prevăzute în cadrul Acordurilor de colaborare internațională dintre Academia de Științe a Moldovei și diferite organizații și fonduri internaționale din sfera cercetare-inovare, promovarea științei autohtone pe plan european și internațional, prin activizarea participării comunității științifice în diferite proiecte, dar și participarea eficientă la evenimente științifice internaționale de amploare. În perioada de referință în atenția Centrului Proiecte Internaționale, de asemenea a fost și monitorizarea activității Rețelei Punctelor Naționale, Regionale și Locale de Contact, a reprezentanților oficiali ai comunității științifice și a experților naționali în Comitetele de Program ale Programului-cadru al Uniunii Europene de Cercetare-Inovare „ORIZONT 2020”, a Oficiului Republicii Moldova pentru Știință și Tehnologie de pe lângă Uniunea Europeană și promovarea Programului EURAXESS.

Una din activitățile primordiale ale Centrului a fost și continuarea implementării prevederilor Acordului dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană privind participarea Republicii Moldova la Programul-cadru al Uniunii Europene pentru cercetare și inovare ORIZONT 2020 (2014-2020) (H2020).

II. Gestionarea și monitorizarea implementării proiectelor bilaterale și multilaterale

Colaborarea bilaterală este una din cele mai rapide și mai eficiente căi de dezvoltare a cooperării științifice la nivel regional, european și internațional și reprezintă o oportunitate deosebită pentru crearea și consolidarea parteneriatelor de participare la programele de cercetare științifică și tehnologică cu resurse financiare considerabile.

Pe parcursul perioadei de referință, în baza Acordurilor de colaborare tehnico-științifică ale AȘM de către Centrul Proiecte Internaționale, au fost anunțate concursuri bilaterale cu Belarus, Italia, STCU. Apelurile de concurs au fost elaborate și anunțate de comun cu țările-partener. Propunerile de proiect au fost înaintate prin EXPERT-on-Line, mai apoi fiind expertizate de către Consiliul Consultativ de Expertiză al Academiei de Științe a Moldovei. Decizia finală privind rezultatele concursului este luată de comun cu țara-partener pentru fiecare concurs în parte, care ulterior sînt prezentate spre aprobare Consiliului Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică al AȘM.

În total în anul de referință au fost încheiate contracte de finanțare și s-au început activitățile în 66 de proiecte bilaterale, din care: 44 de proiecte aplicative și 22 de proiecte fundamentale. În scopul inițierii procedurii de finanțare a proiectelor, CPI a acordat consultanța și asistența necesară în procesul de încheiere a contractelor de finanțare, a prezentat informația respectivă pentru includerea acestora în Registrul de Stat. În perioada realizării proiectelor în 2014, CPI a coordonat cu direcțiile respective ale AȘM toate modificările inițiate la bugetele proiectelor în derulare.

În anul 2014 s-a finalizat managementul proiectelor bilaterale cu România, STCU, Belarus, Italia, Franța. La finele anului au fost analizate rezultatele științifice finale, obținute pe parcursul

derulării proiectelor bilaterale de comun cu directorii de proiecte și reprezentanții membrilor echipelor din proiectele respective și a fost efectuată o analiză statistică.

În anul 2014 Centrul Proiecte Internaționale a anunțat rezultatele concursurilor de proiecte bilaterale pentru perioada 2015-2016, desfășurate împreună cu:

1. **Consiliul Național de Cercetare din Italia**, în baza Programului de cooperare a Acordului de cooperare științifică dintre Consiliul Național de Cercetare din Italia și AȘM, semnat la 23 iunie 2010. Concursul s-a axat pe toate domeniile de cercetare stipulate în Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova. La acest concurs au fost depuse 11 proiecte, din care 10 au fost susținute.
2. Cu **Fondul Republican pentru Cercetări Fundamentale din Belarus** – rezultatele concursului sînt în proces de lucru cu țara partener. La acest concurs au fost înaintate 38 de proiecte, care actualmente sunt în proces de evaluare.

Cooperarea multilaterală

ERA.NET-RUS-PLUS - Apelul multilateral a fost lansat în aprilie 2014 pe patru domenii științifice: Sănătate, Mediu, Nanotehnologii și Științe Socio-Umane. În consorțumul acestui proiect participă aproape toate țările membre ale UE și a celor asociate la Programul Cadru 7, inclusiv Republica Moldova. Echipele de cercetare din Republica Moldova participă în consorțurile create în 34 de proiecte multilaterale, din cele 208 de propuneri de proiect înaintate per total în cadrul apelului de concurs.

III. Contributia CPI la implementarea statutului de țara asociată la PC7

Luînd în considerație că din 1 ianuarie 2012 Republica Moldova a devenit țară asociată la PC7, Centrul Proiecte Internaționale de asemenea și-a adus aportul la elaborarea și realizarea prevederilor Planului de acțiuni privind implementarea statutului de țara asociată la PC7 (2011-2013): **MOLDOVA SPRE ORIZONT 2020 (2011-2013)**”, aprobat prin hotărîrea CȘȘDT Nr.275 din 22.12.2011. În acest context integrarea plenară în Spațiul European de Cercetare a devenit prioritatea principală a comunității științifice din Republica Moldova și una din activitățile de bază ale Centrului Proiecte Internaționale.

În anul de referință au fost evaluate rezultatele participării la PC7. Datorită activităților de informare și stimulare a participării în proiecte, întreprinse de AȘM pentru valorificarea statutului de țara asociată la PC7, în ultimii 3 ani s-a constatat un trend pozitiv de participare la programele europene. Dacă pînă la asocierea la PC7 erau obținute cîte 5-6 proiecte pe an, atunci după semnarea Memorandumului de asociere în 2012 au fost acceptate pentru finanțare 10 proiecte, iar în 2013 – 19 proiecte.

Prin participarea activă a comunității științifice în programele PC7, contribuția financiară achitată de către AȘM la bugetul Uniunii Europene în conformitate cu Memorandumul de Înțelegere a fost recuperată de trei ori, datorită finanțării atrase prin proiecte cîștigate.

În cadrul apelurilor anunțate în PC7 au fost depuse 337 de propuneri de proiecte cu participarea grupurilor de cercetare din Republica Moldova, din care de către Comisia Europeană au fost susținute 58 de proiecte, cu un volum de finanțare în suma de 4.15 mln EUR.

IV. Asocierea la Programului de Cercetare și Inovare al Uniunii Europene ORIZONT 2020

În conformitate cu viziunea Comisiei Europene, consolidarea și concentrarea cooperării internaționale a UE în domeniul cercetării și inovării, asocierea unei țări din afara UE la programul cadru comunitar în domeniul cercetării - inovării, reprezintă cea mai avansată formă de cooperare dintre UE și statul respectiv în domeniul tehnico-științific.

Luînd în considerație faptul, că din anul 2014 Uniunea Europeană a lansat un nou Program cadru de cercetare-inovare – ORIZONT 2020, la inițiativa Academiei de Științe a Moldovei, Guvernul Republicii Moldova a susținut crearea premiselor de continuitate a integrării în Spațiul European de Cercetare pentru obținerea statutului de țara asociată la programul respectiv.

Ținînd cont de dinamica pozitivă a participării comunității științifice în cadrul PC7 și de faptul că AȘM a fost inclusă în Planul de Acțiuni al Guvernului pentru anii 2013-2014 drept instituție responsabilă pentru semnarea Memorandumului de asociere la noul Program-cadru de cercetare-inovare al UE ORIZONT 2020 (2014-2020) pentru asigurarea participării active a țării la circuitul european și global al ideilor, tehnologiilor și capitalului uman prin obținerea accesului plener la mecanismele de mobilitate academică, integrare în asociațiile și uniunile europene și internaționale de business și inovații, Academia de Științe a Moldovei, cu sprijinul Guvernului RM, inclusiv al Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, de comun cu Directoratul CE pentru Cercetare-Inovare, a inițiat procesul de negocieri în vederea obținerii pentru Republica Moldova a statutului de țară asociată la H2020. Pe parcursul anului 2014 s-au început negocierile privind asocierea la noul program ORIZONT 2020.

Centrul Proiecte Internaționale s-a implicat activ în activitățile Comitetului național pentru pregătirea asocierii la Programul ORIZONT 2020, creat prin dispoziția Prim-ministrului al Republicii Moldova. CPI a elaborat și prezentat informația operativă privind participarea la PC7 și pregătirea pentru participarea în cadrul H2020.

La prima ședința de negocieri la nivelul Comisiei Europene din 20 ianuarie 2014, la care au participat reprezentanții CPI: Dr. Lidia Romanciuc, Directorul CPI, și dl Sergiu Porcescu, Directorul Oficiului RM pentru Știință și Tehnologie de pe lângă UE, au fost inițiate discuțiile tehnice privind asocierea RM la H2020.

De asemenea, CPI este implicat plener în implementarea Planului de Acțiuni: „MOLDOVA ÎN ORIZONT 2020”, privind valorificarea statutului de țara asociată elaborat și aprobat în 2013.

La 17 martie 2014 a fost organizată lansarea oficială a programului H2020 în Republica Moldova la nivel regional, cu participarea reprezentanților din țările Parteneriatului Estic. Cu această ocazie dl Robert-Jan Smits, Directorul General al Directoratului General pentru cercetare-inovare al Comisiei Europene, a efectuat o vizită la Chisinău. Pe parcursul vizitei în țara noastră, oficialii europeni au participat la un șir de întrevederi cu autoritățile competente din Republica Moldova, în cadrul cărora au discutat procesul de asociere la Programul Orizont 2020. În această ordine de idei, pot fi menționate întrevederile cu dl Nicolae Timofti, Președintele Republicii Moldova, dna Maia Sandu, Ministru al Educației, dl Iulian Groza, viceministru al Afacerilor Externe și Integrării Europene, la care au fost acceptate propunerile RM privind facilitarea condițiilor de asociere la Programul ORIZONT 2020. CPI a organizat o întrunire a dlui Robert-Jan Smits cu Rețeaua punctelor naționale de contact.

În data de 1 iulie 2014, Republica Moldova a semnat, concomitent cu statele din Balcanii de Vest (Republica Macedonia, Muntenegru, Serbia, Albania și Bosnia și Herțegovina) Acordul de Asociere la Programul european pentru cercetare-inovare ORIZONT 2020. Din partea Republicii Moldova Acordul a fost semnat de dl. acad. Gheorghe Duca, Președintele AȘM.

Acordul este valabil pentru perioada 2014-2020, iar intrarea în vigoare a acestuia a avut un caracter retroactiv, începînd cu 1 ianuarie 2014, fapt ce le-a permis persoanelor fizice și juridice din Republica Moldova să beneficieze de toate drepturile care au reieșit din statutul de țară asociată la H2020, pînă la semnarea Acordului.

Astfel, urmare a semnării Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană, Programul ORIZONT 2020 devine primul program comunitar la care se asociază țara noastră – prima țară din cadrul Parteneriatului Estic care deține acest statut. În rezultatul semnării Acordului, entitățile fizice și juridice a Republicii Moldova au obținut drepturi similare cu cele ale statelor membre ale UE, în cadrul apelurilor programului H2020.

V. **Activitățile Centrului Proiecte Internaționale în anul 2014 privind valorificarea și promovarea oportunităților Programului H2020**

Pentru valorificarea statutului de țara asociată la H2020 și promovarea oportunităților Programului H2020, activitatea Centrului a fost axată pe dezvoltarea platformei funcționale prin intermediul instrumentelor existente, și anume:

- a. *Activitatea Rețelei Punctelor Naționale și Locale de Contact;*
- b. *Selectarea și nominalizarea reprezentanților oficiali ai comunității științifice și a experților naționali în Comitetele de Program ale Programului H2020;*
- c. *Asigurarea funcționării Oficiului Republicii Moldova pentru Știință și Tehnologie de pe lângă Uniunea Europeană (MOST);*
- d. *Promovarea Programului EURAXESS și Cartei Europene a Cercetătorului și Codului de Conduită și Recrutare a Cercetătorului;*
- e. *Dezvoltarea activităților de cooperare internațională;*
- f. *Organizarea evenimentelor de informare, instruire și promovare a noului Program al Uniunii Europene de Cercetare și Inovare ORIZONT 2020.*

VI. **Activitatea Rețelei Punctelor Naționale și Locale de Contact;**

În 2014 componența Rețelei Punctelor Naționale de Contact H2020 (NCP) stabilită conform structurii Comisiei Europene și aprobată prin Hotărârea nr.152 din 27 iunie 2013 a Consiliului Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică al AȘM, și-a continuat activitatea prin organizarea zilelor de informare pentru diseminarea informației despre apelurile de concurs anunțate în cadrul programului H2020. Au fost nominalizate NCP-urile pentru 22 de poziții din structura Rețelei NCP prevăzută în cadrul Programului H2020, 4 Puncte informaționale în Balți, Cahul, Comrat și Taraclia, și Puncte locale de contact pentru Programul EURAXESS, Charter și Code, IPR și COST.

Restructurarea activității Rețelei NCP a avut drept scop creșterea vizibilității acesteia pe plan intern și extern, sporirea gradului de profesionalism a NCP-urilor, oferirea consultanței echipelor de cercetare din RM în procesul de elaborare și depunere a propunerilor de proiecte, implementarea practicilor europene de succes în domeniu.

Pe parcursul anului au fost organizate seminare de informare și seminare practice de scriere a proiectelor la H2020 la Centrul Mamei și Copilului, Secțiile de Științe ale AȘM, Universitatea Academiei de Științe a Moldovei, Universitatea Tehnică a Moldovei, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie "Nicolae Testemițanu", Universitatea de Stat din Moldova, Parcul "Academica", Ministerul Sănătății, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, Primăria municipiului Chișinău, Universitatea de Stat din Taraclia, Universitatea de Stat din Comrat, Universitatea de Stat "B.P.Hașdeu" din Cahul, Universitatea de Stat "Alec Russo" din Bălți, Spitalul Clinic Republican, Universitatea de Stat din Tiraspol, precum și în alte instituții de cercetare ale AȘM.

În perioada de referință Centrul Proiecte Internaționale a organizat peste 80 de zile de informare și evenimente promoționale, peste 20 de seminare practice pentru perfectarea cererilor de proiect, căutarea partenerilor, crearea consorțurilor, înregistrarea organizațiilor la Comisia Europeană, etc., la care au participat peste 2000 de persoane.

Un rol important în diseminarea informației operative privind programele comunitare europene l-a avut și marcarea Zilelor Europei – 9-19 mai 2014, pe parcursul cărora CPI și Rețeaua Punctelor Naționale de Contact au organizat seminare practice de scriere a proiectelor și de informare cu grupele-țintă de cercetători din diferite instituții de cercetare ale AȘM și de învățământ superior. Astfel, Punctele Naționale și Locale de Contact informează lunar comunitatea științifică asupra celor mai relevante și importante noutăți din domeniul responsabil prin intermediul Buletinelor

Informaționale. Acestea sînt plasate pe portalul <http://cpi.asm.md/>, al Centrului Proiecte Internaționale, pe pagina oficială creată pentru programul H2020 www.h2020.md și, în caz de necesitate, pot fi expediate prin intermediul poștei electronice tuturor persoanelor incluse în baza de date.

Pentru o mai intensă implicare a cercetătorilor în scrierea propunerilor de proiecte, CPI, de comun cu Rețeaua NCP, a elaborat un grafic special de acordare a consultațiilor pe domenii științifice, plasînd toată informația pe pagina web a Academiei de Științe a Moldovei, Centrului și pe pagina web a Rețelei NCP. Pe parcursul perioadei de referință au fost organizate peste 70 de consultații individuale și în grup, cu participarea a peste 570 de persoane din diferite domenii de activitate.

Crearea cadrului instituțional necesar pentru consolidarea cooperării în domeniul tehnico-științific dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova după 2014, necesită valorificarea pleneră a oportunităților ce reies din statutul Republicii Moldova de stat asociat la Programul ORIZONT 2020, prin oferirea asistenței informaționale și organizatorice, consultanțelor și activităților de promovare atât instituțiilor din sfera de cercetare-inovare (publice și private), cât și celor din domeniile conexe. Centrul Proiecte Internaționale va institui un mecanism de comunicare permanentă cu NCP-urile și LCP-urile, facilitînd organizarea evenimentelor de amploare și oferind cadrul necesar pentru activitatea acestora, inclusiv spațiu pentru consultanța în zilele de prezență. CPI va utiliza un sistem informațional care va permite diseminarea informației, actualizarea unui calendar al evenimentelor, înregistrarea solicitărilor și a răspunsurilor pentru fiecare NCP în parte. Se va extinde continuu baza beneficiarilor NCP-urilor și LCP-urilor pentru a evita situația creării unui cadru închis de diseminare a informației. La fel, se va schimba radical și activitatea reprezentanților oficiali în Comitetele de Program, care de comun cu experții naționali vor organiza seminare de informare la nivel național și regional.

Un alt aspect important al activității Rețelei Punctelor Naționale de Contact îl constituie și formarea profesională continuă prin participarea la evenimentele și trainingurile organizate de Comisia Europeană pentru studierea aprofundată a programelor pe domenii, precum și extinderea spectrului de căutare a partenerilor pentru crearea de noi consorții și aplicarea celor mai moderne instrumente de tehnologii informaționale.

VII. Selectarea și nominalizarea reprezentanților oficiali ai comunității științifice și a experților naționali în Comitetele de Program ale Programului ORIZONT 2020;

Crearea cadrului instituțional necesar pentru consolidarea cooperării în domeniul tehnico-științific dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova, necesită valorificarea pleneră a oportunităților ce reies din noul statut al Republicii Moldova la Programul ORIZONT 2020, prin oferirea asistenței informaționale și organizatorice, consultanțelor și activităților de promovare atât a instituțiilor din sfera de cercetare-inovare (publice și private), cât și celor din domeniile conexe.

Anul 2014 a fost o perioadă de tranziție a sistemului de consultanță-asistență a reprezentanților oficiali ai comunității științifice și a experților naționali de la structura caracteristică PC7 spre cea a Programului ORIZONT 2020. În această ordine de idei, împreună cu activitățile naționale în vederea pregătirii cercetătorilor spre participare în cadrul noului program, cu noi trăsături specifice și un scop mai vast, Centrul Proiecte Internaționale a întreprins un șir de măsuri în vederea pregătirii acestora pentru a prelua noile sarcini și a reflecta componentele noului program.

În acest context Centrul Proiecte Internaționale a anunțat un nou concurs pentru ocuparea pozițiilor de reprezentanți oficiali și experți naționali în cele 14 Comitete de Program ale Programului ORIZONT 2020 la următoarele configurații: Strategic configuration: Strategic overview of the implementation of the whole programme, coherence across the different parts of the programme and crosscutting issues including the specific objectives "Spreading excellence and widening participation" and "Science with and for society"; European Research Council (ERC), Future and Emerging Technologies (FET) and Marie Skłodowska - Curie Actions (MSCA); Research infrastructures; Information and communication technologies (ICT); Nanotechnologies,

Advanced materials, Biotechnology, Advanced manufacturing and processing; Space; SMEs and Access to risk finance; Health, demographic change and well-being; Food security, sustainable agriculture and forestry, marine, maritime and inland water research, and the bioeconomy; Secure, clean and efficient energy; Smart, green and integrated transport; Climate action, environment, resource efficiency and raw materials; Europe in a changing world - Inclusive, innovative and reflective societies; Secure societies - Protecting Freedom and security of Europe and its citizens. Lista reprezentanților oficiali și a experților naționali în Comitetele de Program ale H2020, selectați în bază de concurs, a fost aprobată prin Hotărârea nr.49 din 13 martie 2014 de Consiliul pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică al AȘM.

Centrul Proiecte Internaționale a elaborat Ghidul reprezentanților oficiali ai comunității științifice și a experților naționali din Republica Moldova în Comitetele de Program din cadrul Programului ORIZONT 2020 și alte documente necesare pentru organizarea eficientă a activității acestora la ședințele Comitetelor de program conform configurațiilor.

Abordarea activității reprezentanților oficiali și a experților naționali în Comitetele de Program a trecut de la cea general-informativă, la una orientată spre oferirea informației concretizate pentru fiecare categorie de beneficiari în parte.

Centrul a instituit un mecanism de comunicare permanentă cu reprezentanții oficiali și experții naționali în Comitetele de Program, facilitând organizarea evenimentelor de amploare și oferind cadrul necesar pentru activitatea acestora, inclusiv spațiu pentru consultanță în zilele de prezență și prin organizarea seminarelor de informare la nivel național și regional. Pe parcursul anului de referință fiecare din reprezentanții oficiali și experții naționali au participat la câte 4-5 ședințe ale Comitetelor de Program pe domeniul vizat. În cadrul ședințelor Comitetelor de program pentru domeniile: Secure, clean and efficient energy; Smart, green and integrated transport; Climate action, environment, resource efficiency and raw materials din partea Academiei de Științe a Moldovei au fost prezentate propuneri concrete la programele de lucru H2020 la apelurile ce vor fi anunțate pentru perioada 2016-2017.

VIII. Oficiul pentru Știință și Tehnologie al Academiei de Științe a Moldovei pe lângă Uniunea Europeană (MOST)

Pe parcursul anului 2014 activitatea Oficiului MOST a fost orientată spre pregătirea procesului de asociere a Republicii Moldova la programul comunitar Orizont 2020 și asigurarea participării instituțiilor naționale în cadrul apelurilor de propuneri de proiecte lansate de Comisia Europeană.

De asemenea, în vederea promovării echipelor din RM în cadrul consorțiilor europene în formare, Oficiul MOST a fost reprezentat în cadrul evenimentelor de brokeraj organizate de diferite instituții și reprezentanțe cu sediul la Bruxelles (de exemplu, evenimentul organizat de platforma tehnologică în domeniul chimiei sustenabile - SusChemistry). În perioada de referință, pe dimensiunea cooperării cu membrii rețelei Punctelor Naționale de Contact Orizont 2020, a fost remisă informația privind ofertele de parteneriat, consorțiile în formare, apelurile deschise și posibilitatea participării instituțiilor din RM.

Oficiul MOST a reprezentat comunitatea științifică din țara noastră în cadrul ședințelor Forului Strategic pentru Cooperare Internațională în domeniul științei și inovării, dar și a Grupului la nivel înalt în domeniul programării comune – GPC.

În perioada ianuarie - martie 2014, activitatea Oficiului MOST a avut drept scop organizarea și desfășurarea evenimentului de lansare a Programului Orizont 2020 pentru țările Parteneriatului Estic, la Chișinău, dar și pregătirea vizitei dlui Robert-Jan Smits, Directorul General al Directoratului Comisiei Europene pentru Cercetare și Inovare, în Republica Moldova.

Pe data 10 martie a aceluiși an, Oficiul MOST a fost reprezentat la sesiunea de deschidere a Convenției Inovaționale Europene – ediția 2014. Această a doua ediție a Convenției și-a propus

scopul de a fi o platformă de dezbateri și promovare a unei viziuni orientate spre inovare. Evenimentul a avut loc cu participarea miniștrilor, membrilor Parlamentului European, liderilor din industrie, reprezentanților mediului academic și universitar, bancherilor și investitorilor în capitalul de risc, cercetătorilor remarcabili, inovatorilor și, nu în ultimul rând, a cetățenilor europeni.

Pe dimensiunea IGLO – Rețeaua oficiilor pentru știință și tehnologie cu sediul în Brussels, Oficiul MOST a consolidat cooperarea cu instituțiile similare, în vederea diseminării informației privind potențialul științific autohton, dar și identificarea oportunităților de participare comună în cadrul programului Orizont 2020. Pe data de 9 aprilie 2014 a avut loc ceremonia anuală a Rețelei oficiilor de legătură în domeniul științei și tehnologiei (IGLO), cu această ocazie avînd loc o dezbatere privind viitorul Spațiului European de Cercetare.

Pe parcursul anului, activitatea Oficiului a fost orientată spre dezvoltarea dimensiunii regionale a cooperării în domeniul științei și inovării, atît pe filiera Parteneriatului Estic, cît și pe cea a Strategiei Dunărene. Spre exemplu, la 3 aprilie 2014 Oficiul MOST a participat la lucrările seminarului organizat de Directoratul General Cercetare-Inovare și Directoratul General Regio cu genericul "*Developing Danube R&I projects across borders – How to make the joint use of EU-funds a reality?*", în cadrul căruia au fost prezentate oportunitățile în domeniul cercetării-inovării existente în regiunea Dunăreană.

Astfel, în perioada 7-8 mai Oficiul MOST a participat activ la organizarea seminarului regional "Evaluarea și Expertiza pentru Excelența Științifică în Regiunea EaP", drept parte a eforturilor de cooperare pe dimensiunea regională. La eveniment au participat reprezentanți ai agențiilor de finanțare a cercetării din regiune care implică evaluarea, precum și responsabilii de acest proces, pentru a supune discuțiilor și a examina oportunitatea creării unei platforme regionale în domeniul științei și tehnologiei.

Pe data de 21 mai 2014 Oficiul MOST a asigurat reprezentarea comunității științifice din RM în cadrul celei de-a doua reuniuni a Panelului Parteneriatului Estic pentru Știință și Tehnologie. Panelul a aprobat planul de acțiuni pentru colaborarea regională. Astfel, prioritățile tematice sunt: sănătatea, schimbările demografice și bunăstarea; mediu și acțiunile climatice, energie eficientă, sigură și regenerabilă. La solicitarea oficiului MOST, crearea platformei regionale pentru evaluare, schimb de bune practici în domeniul politicilor și promovarea participării în cadrul platformelor tehnologice europene, au fost introduse drept priorități intersectoriale.

În același context putem menționa participarea la cea de-a 11-a și a 12-a reuniune a Platformei nr 4 „Contacte interumane” a Parteneriatului Estic.

Evenimentul care a marcat anul 2014 ține de semnarea, pe data de 1 iulie 2014, a Acordului dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană cu privire la participarea Republicii Moldova în cadrul Programului-cadru al Uniunii Europene pentru cercetare și inovare (2014-2020) – Orizont 2020. Pregătirea plenară a acestui eveniment, de comun cu acțiunile preparatorii întreprinse de comun cu reprezentanții Comisiei Europene și ai statelor membre, a reprezentat o constantă în activitatea Oficiului MOST.

În perioada 4-7 octombrie 2014 Oficiul MOST a fost reprezentat în cadrul Conferinței "Știința este viitorul Europei", eveniment organizat la Lisabona sub egida Președintelui Comisiei Europene, dl J. M. Barosso. La eveniment au participat comisari europeni, miniștri ai cercetării, laureați ai Premiului Nobel, reprezentanți ai mediului academic și celui de afaceri. În cadrul evenimentului a fost lansat studiul echipei de consultanți științifici ai Președintelui CE cu titlul "Știința este viitorul Europei". În cadrul acestuia au fost stabilite prioritățile europene în domeniul cercetării-inovării pînă în anul 2030.

În perioada 13-14 noiembrie Oficiul MOST a participat la seminarul anual organizat de Agenția executivă a Consiliului European de Cercetare, cu genericul „Modalități practice pentru integrare și complementaritate în procesul de finanțare a cercetării”. La eveniment au participat reprezentanți ai agențiilor de finanțare a cercetării din cadrul statelor membre UE, prezentînd

experiența națională de finanțare-cofinanțare a proiectelor care nu obțin un punctaj suficient pentru a fi finanțate de Consiliul European al Cercetării (ERC), dar care dispun de gradul necesar de excelență științifică. Evenimentul a prezentat interes din perspectiva faptului că în Republica Moldova nu sunt semnalate proiecte susținute de către ERC pînă în prezent.

La 26 noiembrie Oficiul MOST a participat la seminarul pentru Punctele Naționale de Contact pentru Colaborare Internațională – Promovarea dimensiunii internaționale a programului Orizont 2020. În cadrul evenimentului au fost prezentate experiențele statelor terțe în domeniul promovării programului Orizont 2020 la nivel național.

Ținînd cont de faptul că, procesul de elaborare a Strategiei de Cercetare-Dezvoltare a Republicii Moldova a avut la bază un exercițiu de foresight, în perioada 27-28 noiembrie 2014, Oficiul MOST a participat la Conferința paneuropeană „Implicarea de astăzi conturează viitorul” (Tehnologii Orientate spre Viitor 2014). Evenimentul a fost co-organizat de Centrul Comun de Cercetare al CE, avîndu-i ca participanți pe experții în acest domeniu din țările UE, din SUA, Japonia, Australia, Coreea de Sud etc.

Anul 2014 a fost marcat de continuarea acțiunilor orientate spre integrarea comunității științifice din RM în Spațiul European de Cercetare, Oficiul MOST fiind cadru instituțional, care a facilitat cooperarea cu instituțiile europene și reprezentanțelor statelor membre la Brussels. Activitatea Oficiului MOST a fost audiată în cadrul ședinței CSȘDT al AȘM pe data de 17 noiembrie, 2014.

IX. EURAXESS și Carta Europeană a Cercetătorului și Codul de Conduită pentru Recrutarea Cercetătorului

EURAXESS este o inițiativă unică, lansată de Comisia Europeană (Uniunea Europeană) pentru promovarea carierelor de cercetare și facilitarea mobilității cercetătorilor din întreaga Europă. Academia de Științe a Moldovei a semnat la 3 octombrie 2011 Declarația de Angajament a Membrilor Serviciilor Rețelei EURAXESS. Prin această Declarație, instituția auxiliară a AȘM - Centrul Proiecte Internaționale, a fost desemnată în calitate de instituție gazdă și de legătură a Serviciilor de Rețea EURAXESS din Republica Moldova, cu scopul creării și menținerii portalului EURAXESS Republica Moldova (www.euraxess.md), ca instrument de promovare a acestei inițiative.

Astfel pe data de 14 februarie 2014, în incinta Centrului Proiecte Internaționale (CPI) al AȘM s-a desfășurat ședința de lansare „Configurarea rețelei Servicii EURAXESS în Republica Moldova”, un instrument European prin care sînt promovate carierele de cercetare și facilitarea mobilității cercetătorilor din întreaga Europă. Ca urmare a acestui eveniment au fost nominalizate primele 11 Puncte Locale de Contact și 2 Centre de Servicii EURAXESS în Moldova. În scopul promovării și informării comunității științifice au fost editate și distribuite peste 2000 de pliante informative, au fost elaborate 200 de postere, plasate în instituțiile de cercetare, universități, organizații dedicate în totalitate Programului EURAXESS și avantajelor acestuia.

La începutul lunii iulie 2014 împreună cu reprezentanții Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene al Republicii Moldova au fost negociate condițiile de amplasare a materialelor informative în oficiile Misiunilor diplomatice și consulare ale Republicii Moldova peste hotare. Pentru a interacționa cu tinerii cercetători a fost creată pagina EURAXESS Moldova pe rețelele de socializare www.facebook.com și www.twitter.com unde zilnic sunt plasate noutăți ce țin de activitățile în cadrul programului EURAXESS. Ca factor multiplicator 12 organizații au postat logo-ul EURAXESS pe paginile web, iar 7 dintre acestea au creat rubrici informative destinate programului.

În scopul diseminării la nivel național au fost publicate peste 16 articole privind oportunitățile oferite de program. A fost creat serviciul de asistență (help-desk) pe pagina www.euraxess.md în vederea furnizării de informații destinate vizitatorilor și plasarea periodică a noutăților pe site. Pentru o promovare mai activă, au fost organizate 35 de sesiuni informative în diferite instituții de cercetare la care au participat peste 1000 de persoane. Totodată, a fost oferită asistență

individualizată pentru participarea la inițiativele programului pentru cercetători și reprezentanții organizațiilor interesate. Publicarea articolului „Moldova in Motion” în cea mai importantă publicație a Comisiei Europene servește drept punte de promovare a rețelei EURAXESS Moldova în Spațiul European de cercetare (<http://www.horizon2020publications.com/>).

Pentru perioada de referință activitatea Centrului Proiecte Internaționale s-a focusat și pe principiul continuității și propagării sustenabile a platformei EURAXESS. Foarte relevant la acest capitol este lansarea, chiar de la debutul anului, a unei campanii de informare în masă, desfășurată în incinta instituțiilor academice și universitare, unde au fost expuse comprehensiv ideile cheie privind paradigma EURAXESS Rights, elucidând concludent beneficiile și impactul alinierii instituțiilor științifice la principiile Cartei și Codului, încercându-se, astfel, de a sensibiliza mediul academic și cel didactic-profesoral vis-a-vis de acest domeniu relativ nou, dar atât de important pentru imaginea instituției și renumele acesteia în spațiul european de cercetare.

De asemenea, au fost organizate ședințe private pentru acordarea serviciilor de consultanță, privind implementarea practică a prevederilor Cartei Europene a Cercetătorilor și Codului de Conduită pentru Recrutarea Cercetătorilor, prin demararea procesului de efectuare a analizei SWOT și integrării acestor prevederi în propriile strategii ale resurselor umane. A fost elaborat și distribuit instituțiilor interesate un chestionar, ce s-a axat pe cuantificarea indicatorilor pentru a determina nivelul la care sunt aplicate principiile Cartei și Codului pe cele patru dimensiuni-cheie în instituțiile de cercetare-dezvoltare: Recrutarea Deschisă a Cercetătorilor și Portabilitatea Granturilor; Securitatea Socială; Atractivitatea Condițiilor de Angajare și de Lucru; Dezvoltarea Competențelor Profesionale și Oportunități de Pregătire a Cercetătorilor. Astfel, cea mai activă și mai consecventă la acest capitol, a fost Universitatea Academiei de Științe a Moldovei (UnAȘM), care a dat startul acestui proces, foarte complex și scrupulos, de aplicare practică a Cartei și Codului.

Cea mai decisivă și responsabilă activitate, prin care a debutat întreg procesul, a fost desemnarea și instituirea Comisiei de implementare și monitorizare a activităților curente și ulterioare, pe acest făgaș. Într-o perioadă relativ scurtă, a fost depusă o muncă asiduă, așa încât, în luna noiembrie 2014 UnAȘM a reușit să înainteze solicitarea Comisiei Europene de acordare a logo-ului „Exelență în Cercetare”. Astfel, UnAȘM a demonstrat o dată în plus că este o instituție de învățământ superior ce favorizează și încurajează integrarea în Spațiul European de Cercetare, creînd un mediu propice pentru dezvoltarea carierei atât pentru cercetătorii din țară, cât și pentru cei din străinătate, facilitînd activitățile de cercetare și dezvoltare graduală a sistemelor de carieră sustenabilă. Adoptarea și încurajarea cercetării și carierei la toate etapele ei va contribui la crearea unei piețe a muncii deschise pentru cercetători.

Ținînd cont de faptul că una dintre prioritățile strategice ale universității este internaționalizarea UnAȘM, acordarea logo-ului „Exelență în Cercetare” este binevenit și va contribui, în mod pregnant, la stabilirea de parteneriate cu instituții similare din afară, va încuraja și favoriza mobilitatea pe toate dimensiunile, incontestabil fiind impactul acestui logo asupra vizibilității și credibilității UnAȘM. Astfel, pe data de 10 decembrie 2014 UnAȘM a obținut logo-ul „Exelență în Cercetare”, fiind prima instituție din Republica Moldova, căreia Comisia Europeană i-au oferit acest logou.

Actualmente și alte instituții din sectorul cercetare-dezvoltare se află în procesul de inițiere a implementării principiilor Cartei și Codului și de obținere a logo-ului „Exelență în Cercetare”.

X. Dezvoltarea activităților de cooperare internațională:

În perioada de referință, Republica Moldova s-a afirmat în calitate de promotor activ al avansării relațiilor dintre statele Parteneriatului Estic și țările Uniunii Europene în domeniul științei și inovării, inclusiv prin organizarea evenimentelor de importanță regională.

Astfel, pe data de 17 martie 2014, Republica Moldova a găzduit evenimentul regional de lansare a Programului Cadru pentru Cercetare și Inovare al Uniunii Europene „ORIZONT 2020”, susținut

de către Comisia Europeană în cadrul Platformei IV regionale pentru țările din Parteneriatul Estic „Contacte interumane”. La manifestarea de anvergură, care și-a desfășurat lucrările în incinta Academiei de Științe a Moldovei, au participat în jur de 30 de reprezentanți ai comunităților științifice și educaționale din Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Georgia, Ucraina și peste 150 – din Republica Moldova.

În agenda sesiunii plenare s-au înscris comunicări ce reflectă obiectivele Republicii Moldova privind Spațiul European de Cercetare, oportunitățile oferite de Programul ORIZONT 2020, rezultatele participării statelor Parteneriatului Estic în Programul Cadru 7, precum și relevanța domeniilor Programului ORIOZNT 2020 pentru țările Parteneriatului Estic. Sesiunile paralele au fost axate pe următoarele domenii: sănătate, tehnologii informaționale și de comunicație, acțiunile Marie Skłodowska Curie.

Atelierul de lucru regional “Evaluarea și Expertiza pentru Excelența Științifică în Regiunea Parteneriatului Estic” este un alt eveniment la care au participat reprezentanții Parteneriatului. Acesta s-a desfășurat în perioada 7-8 mai 2014 și a reunit reprezentanți ai agențiilor de finanțare a cercetării din regiune care implică evaluarea, dar și responsabilii de acest proces pentru a supune discuțiilor și a examina oportunitatea creării unei platforme regionale în domeniul științei și tehnologiei.

În această ordine de idei, în cadrul discuțiilor, participanți din Armenia, Azerbaijan, Belarus, Georgia, Ucraina, Moldova, precum și experți din Germania și Austria au contribuit la identificarea mecanismelor de stabilire a unei platforme regionale de evaluare a științei și tehnologiei; actualizarea capacităților existente în domeniul științei și tehnologiei; realizarea unui schimb de bune practici naționale și regionale în domeniu; promovarea cooperării cu privire la evaluare și expertiză.

Organizarea evenimentului a fost susținută de către Comisia Europeană, prin intermediul proiectului „Rețea de Cooperare în domeniul științei, tehnologiei și inovării în țările Parteneriatului Estic” (PC7 IncoNet EaP). Suplimentar, alți 5 cercetători din Republica Moldova au avut posibilitatea de a participa la conferințe științifice sau evenimente de brokeraj organizate la nivel european prin intermediul granturilor de mobilitate disponibile în cadrul proiectului PC7 IncoNet EaP.

La 26 august 2014, Centrul Proiecte Internaționale, în calitate de partener al proiectului PC7 IncoNet EaP (<http://www.inco-eap.net/>) a organizat seminarul de informare dedicat domeniilor Energie și Mediu în Programul ORIZONT 2020. Evenimentul a avut drept obiectiv diseminarea informațiilor sub aspect teoretic și practic cu privire la domeniile menționate, pentru o valorificare mai amplă a oportunităților existente în Programul ORIZONT 2020.

Experții europeni, dl Viorel Vulturescu (Ministerul Educației Naționale din România), dl Krzysztof Frajs și dl Jan Lisowski (Organizația Națională pentru Programele de Cercetare ale UE, Academia de Științe din Polonia) au prezentat informații relevante cu privire la Programele de Lucru pentru 2014-2015 pentru domeniile Mediu și Energie, Instrumentul pentru IMM-uri, aducând și exemple de bune practici.

În 2014 a fost extinsă inițiativa de cooperare cu Consiliul Estonian pentru Cercetare prin intermediul proiectului Moldova Research Horizon Plus, finanțat de Ministerul Afacerilor Externe al Estoniei. Astfel, în perioada 10-11 septembrie 2014 a avut loc un training axat pe oportunitățile de participare oferite de Programul ORIZONT 2020. La lucrările seminarului de formare au participat în jur de 80 de cercetători, reprezentanți ai IMM-urilor, responsabili de relații internaționale din cadrul institutelor de cercetare din sfera științei și inovării, Punctele Naționale de Contact ale Programului ORIZONT 2020 în Moldova, precum și reprezentanții oficiali în Comitetele de Program. De asemenea, în cadrul aceluiași proiect, 11 cercetători și reprezentanți ai mediului de afaceri din Republica Moldova au beneficiat de granturi de mobilitate pentru participarea la evenimentul de parteneriat, care s-a desfășurat în Estonia, în perioada 3-4 decembrie 2014, cu scopul de a stabili contacte cu parteneri din Estonia în vederea aplicării ulterioare la Programul ORIZONT 2020.

În perioada 15-16 septembrie 2014, Centrul Proiecte Internaționale a organizat în cadrul proiectului EAST-HORIZON, primul seminar de formare în scrierea proiectelor la Programul ORIZONT 2020 adresat actorilor din domeniul Tehnologiilor Informaționale și de Comunicație din Republica Moldova. Scopul a constat în familiarizarea cu normele și reglementările Programului ORIZONT 2020, precum și oferirea instruirii practice a acestora în scrierea propunerilor de proiect, axându-se pe prezentarea detaliată a procedurilor și normelor de trecere de la FP7 la H2020, aspectele programului de lucru în domeniul Tehnologiilor Informaționale și de Comunicație, structura proiectelor. De asemenea, participanții au avut posibilitatea de a prezenta propria idee de proiect și de a o supune dezbaterilor împreună cu experții străini.

Participarea la aceste tipuri de evenimente oferă oportunități de promovare a rezultatelor științifice ale instituției, în scopul creșterii vizibilității, de susținere a unei idei de proiect, de stabilire de contacte în vederea unei colaborări de lungă durată cu instituții similare din străinătate.

Programul COSME al Uniunii Europene

Noul program COSME al UE, cu un buget total de 2,3 miliarde de euro, se va desfășura începând cu 2014 până la 2020. Programul COSME promovează spiritul antreprenorial și al culturii antreprenoriale, îmbunătățește accesul la finanțare pentru întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri) și accesul la piețe, ridică competitivitatea întreprinderilor, în special a IMM-urilor. Programul dat are multe conexiuni cu Programul ORIZONT 2020 și ERASMUS Plus.

Programul COSME urmărește consolidarea competitivității și a durabilității întreprinderilor din UE, încurajarea unei culturi antreprenoriale și promovarea creării și dezvoltării IMM-urilor. Aceste obiective vor fi îndeplinite prin îmbunătățirea accesului la finanțare pentru IMM-uri și accesului la piețe, atât în interiorul UE, cât și la nivel global, asigurarea unor condiții mai favorabile pentru înființarea și dezvoltarea afacerilor, promovarea antreprenoriatului și culturii antreprenoriale.

Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei și Republica Moldova au semnat la 29 septembrie 2014. Acordurile de asociere la programul de finanțare COSME al UE pentru întreprinderile mici și mijlocii. Oficializarea intrării în vigoare a acestor două acorduri a avut loc cu participarea dlui Ferdinando Nelli Feroci, Comisarul pentru industrie și antreprenoriat al Uniunii Europene. Republica Moldova este prima țară din Parteneriatul Estic, care se alătură acestui program. Participarea la COSME include participarea la proiecte, cum ar fi Enterprise Europe Network și se consideră un pas mai departe în procesul de cooperare economică a Republicii Moldova cu UE.

Reprezentanții Centrului Proiecte Internaționale au participat la ședința oficială de lansare a Programului COSME în Republica Moldova.

XI. Evidența proiectelor internaționale, scutirea de taxe, menținerea paginii web al CPI

Pentru înregistrarea proiectelor internaționale, Centrul Proiecte Internaționale (AȘM) a elaborat și colectează permanent fișa de înregistrare a proiectelor europene și internaționale pentru evidența și clasificarea proiectelor internaționale la programele europene și internaționale: PC7, H2020, JOP, NATO, SCOPES. Proiectele internaționale, susținute de organismele financiare internaționale, destinate sferei științei și inovării sînt incluse în tabelul nr.6 al Anexei nr.1 la Acordul de Parteneriat între Guvernul Republicii Moldova și Academia de Științe a Moldovei pentru anul 2014 și de asemenea sînt incluse în Anexa 2 a Hotărîrii de Guvern nr.246 ”Cu privire la modul de aplicare a cotei zero a TVA la livrările de marfuri, servicii efectuate pe teritoriul țării și de acordare a facilităților fiscale pentru proiectele de asistență tehnică și investițională în derulare, care cad sub incidența tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte”, pentru publicarea lor trimestrială în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Se preconizează crearea unei baze de date a proiectelor internaționale care va fi disponibilă pentru comunitatea științifică.

Portalul Centrului Proiecte Internaționale <http://cpi.asm.md/> reprezintă o sursă de informații utile destinate publicului larg, cercetătorilor, masteranzilor, doctoranzilor etc. și aici sînt plasate apeluri curente în cadrul Programului H2020, noutăți cu privire la promovarea priorităților lui, precum și

multe alte activități ce țin de organizarea zilelor de informare, training-urilor, consultațiilor pentru comunitatea științifică, desfășurate atât pe teritoriul Republicii Moldova, cât și în străinătate. Pagina web www.cpi.asm.md este monitorizată și întreținută permanent de către administrator și conține cele mai relevante noutăți.

De asemenea a fost elaborată și pagina specială pentru Programul H2020 www.h2020.md unde este plasată toată informația privind apelurile curente pe domenii ale Programului ORIZONT 2020, dar și toată informația privind evenimentele internaționale științifice la care pot participa cercetătorii din Republica Moldova. CPI este instituția responsabilă și pentru menținerea portalului național în cadrul rețelei Pan-Europene EURAXESS www.euraxess.md.

XI. Activitatea CPI în 2015

În anul 2015 activitatea Centrul Proiecte Internaționale se va desfășura pe următoarele direcții:

- avansarea dialogului dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană pe dimensiunea cercetării – inovării;
- stimularea creșterii ratei de participare a instituțiilor din RM în cadrul programelor și inițiativelor europene;
- creșterea vizibilității comunității științifice din Moldova;
- acordarea de suport în activitatea rețelei naționale de NCP-uri în vederea promovării oportunităților care reies din primele apeluri H2020;
- asigurarea activității Oficiului MOST
- instruirea și asistarea reprezentanților în Comitetele de Program H2020 pentru exercitarea atribuțiilor pe care le implică acest statut;
 - gestionarea programelor bilaterale de granturi, monitorizarea valorificării rezultatelor obținute;
 - asistarea cercetătorilor din RM în valorificarea instrumentelor constitutive ale spațiului de cercetare european, (de exemplu, ERA-Nets, inițiativele de programare comună, etc.);
 - promovarea implicării membrilor rețelei de NCP-uri în parteneriatele pan-europene sectoriale;
 - dezvoltarea la nivel național a platformei EURAXESS și a vizibilității cercetării naționale la nivel european;
 - organizarea evenimentelor promoționale, inclusiv „Noaptea Cercetătorilor” ș.a.
- dezvoltarea și valorificarea relațiilor instituțiilor și organizațiilor naționale cu instituțiile și organismele europene, dar și cu instituțiile similare din statele membre, în domeniul tehnico-științific;
- identificarea și diseminarea în adresa instituțiilor naționale a bunelor practici ale statelor membre ale UE în domeniul gestionării sferei de cercetare-inovare.

Dr. Lidia ROMANCIUC,

Director, Centrul Proiecte Internaționale